

EXPUNERE DE MOTIVE

La Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare a fost modificată și completată pentru prima dată în 1998, prin Legea nr. 16/1998, fiind republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 18 februarie 1998.

Ulterior, legea a mai suferit o modificare prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 204/2000, aprobată prin Legea nr. 384/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, din 20 iulie 2001.

Aplicarea Legii nr. 111/1996, cu modificările și completările ulterioare, evidențiază o serie de imperfecțiuni și neconcordanțe cu atribuțiile și responsabilitățile organismelor guvernamentale, precum și necorelări cu reglementările și recomandările internaționale și cu angajamentele internaționale asumate ulterior de România.

Motivele pentru care sunt necesare modificarea și completarea legii sunt detaliate mai jos:

1. Directiva 96/29/EURATOM prevede că în zonele radiologice să-și desfășoare activitatea numai personal expus profesional, ceea ce impune ca personalul Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, care prin natura activității desfășurate intră în zone radiologice, să aibă statutul de personal expus profesional, lucru realizat de altfel în Europa pentru toate organismele de reglementare, cu excepția cazului României.

2. Recomandările Misiunii de Evaluare pentru Organismele de Reglementare (International Regulatory Review Team – IRRT) a Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, ca și angajamentele asumate de România prin semnarea Convenției privind Securitatea Nucleară, ratificată prin Legea nr. 43/1995 ce a intrat în vigoare pe data 24 octombrie 1996, prevăd întărirea organismului de reglementare, prin stabilirea unei organizații de suport tehnic pentru organismul de reglementare și prin asigurarea condițiilor angajării de personal competent. Din aceste motive, legea trebuie să prevadă posibilitatea înființării de organizații de suport tehnic pentru Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, precum și posibilitatea acordării de stimulente pentru angajații acestei comisii, în condițiile prevăzute de Legea nr. 40/1991.

3. Directiva 92-3 EURATOM reglementează activitatea de import, export și tranzit al deșeurilor radioactive. Prevederile actuale ale legii interzic nu numai importul dar și tranzitul deșeurilor radioactive, ceea ce nu este acceptabil pentru Uniunea Europeană.

4. Restructurarea guvernamentală din 2001 a dus la modificări de competențe, cum ar fi trecerea rețelei de supraveghere a radioactivității mediului din subordinea Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare în subordinea Ministerului Apelor și Protecția Mediului.

5. Restructurarea guvernamentală din 2001 a dus la modificări privind subordinea unor organisme cu responsabilități în domeniul nuclear. Astfel, Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, care se subordona Guvernului, care acum în subordinea Ministerului Apelor și Protecției Mediului, iar Comisia Centrală pentru Accident Nuclear și Căderi de Obiecte Cosmetice a trecut din subordinea Ministerului Apărării Naționale în subordinea Ministerului de Interne.

6. Situațiile întâlnite în aplicarea legii demonstrează necesitatea introducerii unor prevederi în sensul întăririi atribuțiilor inspectorilor Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, pentru a putea opri desfășurarea activităților cu risc sau a celor neautorizate.

7. Autorizarea și controlul în domeniul asigurării calității, așa cum sunt prevăzute în prezenta lege nu sunt suficient de bine precizate. Este necesar ca prevederile legale să reflecte exact modul în care se desfășoară în practică autorizarea și controlul sistemelor de asigurarea calității, precum și precizarea autorității naționale cu competențe în acest domeniu cu impact major asupra securității nucleare.

8. Evenimentele de la 11 septembrie 2001 demonstrează necesitatea definerii și sancționării actelor de terorism în general și de terorism nuclear în special, precum și necesitatea avizului pentru personalul ce își desfășoară activitatea în zonele vitale ale obiectivelor nucleare și instalațiilor nucleare importante sau care are acces la documente secrete din partea organelor abilitate pentru siguranța națională.

9. Pentru prevenirea ocupării funcțiilor cu responsabilități în domeniul nuclear de persoane cu probleme psihice, se impune ca legea să prevadă obligativitatea ca persoanele care lucrează în domeniul nuclear să aibă o stare de sănătate psihică și fizică adecvată.

10. Situațiile întâlnite în aplicarea legii arată că este necesară sancționarea penală a situațiilor de dezafectare neautorizată a instalațiilor nucleare și a surselor de radiații, sau încetarea neautorizată a activităților nucleare, deoarece situațiile respective pot duce la contaminări radioactive ale lucrătorilor, populației, mediului și proprietății sau la iradierii produse de surse scăpate de sub control.

11. Având în vedere riscurile diferite ale unor încălcări ale prevederilor legii, este necesară asigurarea trecerii unor fapte de încălcare a legii care prezintă un risc relativ scăzut, neîntrunind elementele unei infracțiuni, de la infracțiuni la contravenții.

12. Situațiile întâlnite în aplicarea legii arată că este necesară diversificarea contravențiilor prin introducerea unor sancțiuni pentru fapte nepedepsite în prezent dar care prezintă un impact asupra protecției radiologice a populației și a mediului.

13. Publicarea la data de 19 decembrie 2001 a Legii nr. 703/2001 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare și stadiul înaintat al elaborării proiectului de lege privind fondul pentru dezafectarea și tratarea deșeurilor radioactive duc la concluzia că articolul care preciza termene pentru elaborarea celor două legi poate fi eliminat, mai ales că vechile termene au fost cu mult depășite.

14. Asigurarea măsurilor de protecția muncii pentru personalul Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare, precum și respectarea prevederilor legale privind acordarea sporurilor și încadrarea în condiții deosebite de muncă a personalului expus profesional, necesită menționarea expresă a acestor drepturi în lege.

Față de cele prezentate, Parlamentul României a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare, ținând cont că în acest an are loc o nouă misiune I.R.R.T. de evaluare a Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare din partea Agenției Internaționale pentru Energie Atomică de la Viena, iar modificarea Legii nr. 111/1996 este trecută în programul guvernamental de armonizare legislativă în concordanță cu legislația Comunității Europene.